

Н.С. Полякова

Автомобільно-дорожній інститут ДВНЗ «ДонНТУ»

ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ЖКГ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ

В сучасних умовах функціонування підприємств житлово-комунальної галузі значну частку в структурі оборотних коштів займає дебіторська заборгованість, що потребує ефективного управління з метою вчасного надходження грошових коштів та загального підвищення ефективності використання коштів. Важливим є питання управління заборгованістю як на стадії її формування, так і на стадії інкасації, у зв'язку з цим актуальним є розробка комплексного механізму управління дебіторською заборгованістю на підприємствах галузі.

Вирішенням даної проблеми займається багато вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, серед них, М.Д. Білик, Г.Г. Кірейцев, В.І. Блонська, Н.М. Новікова, Л.М. Бражникова, О.С. Іванілов, В.В. Смачило, Є.В. Дубровська.

Метою дослідження є обґрунтування складових механізму управління формуванням та інкасацією дебіторською заборгованістю підприємств.

Управління заборгованістю підприємств житлово-комунального господарства передбачає реалізацію двох напрямків, а саме: управління формуванням та управління інкасацією.

Перший напрямок передбачає поступове виконання наступних етапів управління: комплексного аналізу, вибір типу кредитної політики та формування її принципів; визначення можливої суми оборотних коштів, що спрямовані в дебіторську заборгованість; створення картотеки дебіторів та визначення умов кредитування; моделювання наслідків реалізації визначеної кредитної політики; розробка заходів

щодо підвищення ефективності використання оборотних коштів, спрямованих в дебіторську заборгованість.

Другий напрямок виникає за умови, якщо стандарти, встановлені підприємством з надання кредиту споживачам, порушені (що виявилось на останньому етапі першого напрямку процесу управління дебіторською заборгованістю), внаслідок чого строкова заборгованість перетворюється у прострочену. Тому саме на цьому етапі логічним є перехід до другого напрямку управління дебіторською заборгованістю – управління дебіторською заборгованістю, яка не передбачена підприємством, а саме – управління інкасацією дебіторської заборгованості. Цей напрямок є важливим для підприємств житлово-комунальної сфери, тому що заборгованість у цій сфері створювалась роками і її повернення та упорядкування є важливою задачею керівництва.

Напрямок базується на інвентаризації заборгованості, її ранжуванні за строками, забезпеченістю, надійністю повернення. В рамках цього напрямку необхідно розробити план-графік роботи з дебіторами; систематизувати фактори, що обумовлюють швидкість інкасації; впровадити преференті та заходи рефінансування; оцінити використання інструментів досудового стягнення.

Необхідною умовою ефективності управління дебіторською заборгованістю в рамках виконання обох напрямків є формування системи контролю щодо доцільності процесів управління заборгованістю, що в свою чергу передбачає встановлення достовірності даних щодо її обсягів, повноту і своєчасність відображення інформації в зведених документах, правильність застосування заходів щодо мінімізації заборгованості та скорочення строків її інкасації.

Таким чином, ефективне управління дебіторською заборгованістю житлово-комунальних підприємств є комплексним процесом, що передбачає мінімізацію її обсягу та строків інкасації. Удосконалення економічного та

фінансового інструментарію системи управління дебіторською заборгованістю житлово-комунального підприємства передбачає розробку ефективних механізмів, направлених на оптимізацію обсягів і структури заборгованості, формування принципів та стандартів кредитної політики, скерованих на підвищення ефективності використання капіталу підприємства, вкладеного в дебіторську заборгованість, а також побудову ефективної системи управління інкасацією дебіторської заборгованості з оптимальною швидкістю її погашення, мінімальними ризиками та максимальним результатом функціонування підприємства житлово-комунального господарства.

Тому напрямком подальших досліджень має стати розробка практичних рекомендацій впровадження запропонованих теоретичних напрямків і механізмів управління дебіторською заборгованістю на підприємствах житлово-комунальної галузі, а також підходів до оцінки економічного ефекту від удосконалення управління дебіторською заборгованістю та оборотних коштів підприємств галузі в загалі.

Література:

1. Блонська В.І. Вдосконалення управління дебіторською заборгованістю торговельних підприємств в умовах дефіциту оборотних коштів / В.І. Блонська, Н.Б.Толопка // Наука й економіка. – 2009. – №4(16). – С. 65–74.
2. Бражникова Л.Н. Финансовый механизм управления дебиторской задолженностью коммунального предприятия / Л.Н. Бражникова // Менеджер: ДонДУУ. – 2008. – №4(46). – С. 133–136.
3. Дубровська Є.В. Теоретичні положення управління дебіторською заборгованістю / Є.В. Дубровська // Экономика и управление. – 2009. – №4. – С. 16–20.